

BUSSUMS HISTORISCH TIJDSCHRIFT OP INTERNATIONALE VROUWENDAG

Strijdbare vrouwen van Bussum

Geschiedenis wordt maar al te vaak geschreven door en over mannen: vorsten, politici, veldheren, bestuurders, uitvinders en ontdekkingsreizigers. De rol van vrouwen wordt helaas nog steeds systematisch onderbelicht. Daarom heeft de redactie besloten een heel nummer van *Bussums Historisch Tijdschrift* aan strijdbare vrouwen van Bussum te wijden.

Kiesrecht

Vanaf 1848 kregen alleen mannen die een bedrag van tussen de 20 en 160 gulden aan indirecte belastingen betaalden stemrecht. In de praktijk betekende dit dat ongeveer 10% van de volwassen mannelijke bevolking naar de stembus mocht. Het algemeen kiesrecht voor alle mannen boven de 25 jaar werd in Nederland officieel ingevoerd op 12 december 1917. Tegelijkertijd kregen de vrouwen passief kiesrecht. Dat hield in dat vrouwen wel gekozen konden worden, maar merkwaardig genoeg zelf niet mochten stemmen. Vanaf 28 september 1919 kent Nederland het algemeen kiesrecht voor mannen én vrouwen.

Vrouwen in de politiek

In 1919 werden 88 vrouwen (door mannen) verkozen tot raadslid. Nog geen 1% van alle raadsleden in Nederland destijds. Maar liefst 3

van die 88 dames waren Bussumse vrouwen: mevrouw M. Goudekot-Philips van de SDAP, mejuffrouw J.H.H. Stants van de Economische Bond en mejuffrouw M.C.F. Bahlmann van de Rooms-Katholieke Staatspartij. Op 2 september 1919 werden zij geïnstalleerd. Burgemeester s'Jacob heette hen welkom in de raad, maar zijn speech liep niet over van enthousiasme over de vrouwelijke inbreng. 'In hoeverre het mededragen van de verantwoordelijkheid door vrouwen tastbare gevolgen zal hebben op de ontwikkeling der maatschappelijke toestanden zal de latere geschiedschrijver moeten uitmaken. Dit is eerst na een lange periode te constateren', aldus de burgemeester. Volgens de verslaggever van *De Gooi- en Eemlander* werden de drie dames tijdens de eerste openbare vergadering van de nieuwe raad door een bomvolle publieke tribune 'als ware wonderdieren beschouwd en, naar wij vermoeden, ook becritiseerd'. De toon van het bericht in de *Gooi en Eemlander* spreekt boekdelen: 'De dames braken het stemmige van de heerenkostuums niet onaardig, zagen er niets blauwkouserig uit.' En verderop: bij het afleggen van de eed wisselden 'de lichte, hoge stemmetjes de min of meer zware mannenstemmen aangenaam af.' Het is wel duidelijk: hier was werk aan de winkel.

■ Affiche voor Vrouwenkiesrecht, 1918.

De Nederlandsche Vereeniging van Huisvrouwen

Dat werk werd ook gedaan. Niet alleen door de vrouwen van de eerste feministische golf, maar ook door de eerbare dames van de afdeling Naarden-Bussum van de Nederlandsche Vereeniging van Huisvrouwen. Ze schaften niet alleen een elektrische stofzuiger aan om de leden kennis te laten maken met deze noviteit, maar kwamen ook op voor huishoudonderwijs voor (dienst)meisjes, gaven in 1918 hulp aan gezinnen van huisvrouwen die

Ze zagen er niets blauwkouserig uit

de Spaanse griep hadden, richtten een gaarkeuken op toen er schaarste heerste en zorgden voor een warm en veilig avondonderkomen voor dienstmeisjes.

De Vrouwenbeweging

Het stokje werd in de jaren 70 overgenomen door de Dolle Mina's en hun geestverwanten die in 1980 een fietstocht moesten organiseren om de gemeenteraad te overtuigen van de noodzaak van een Bussums Vrouwenhuis aan de Brinklaan. Om maar niet

te spreken van een openbaar toilet, dat door hun toedoen achter de Havenstraat een kortstondig bestaan kreeg.

Dit alles en veel meer (onder andere een interview met vier vrouwelijke (oud)wethouders), is te vinden in het jongste nummer van *Bussums Historisch Tijdschrift* dat deze week bij de leden gratis in de bus valt en dat bij de Bussumse boekhandel voor € 7,50 te koop is.

Wie slim is wordt voor € 15 per jaar lid van de Historische Kring Bussum en leest nog deze week gratis al het voorafgaande, én portretten van Susanna van Woensel Kooy (van de Spieghelkerk en de Jeugdkapel), Marianne Goudekot-Philips (niet alleen politicus maar ook een succesvol schrijver), en de kleurrijke dokter Marguerite Hirschel: 'Voor Hollandse begrippen was ze wuft. Ze was klein, tenger, maar wél met boezem. Ze had oranje-goudachtig weerbarstig haar, dat ze later in die kleur liet verven. Ze maakte zich op, had altijd zeer kunstmatig-uitziende rode koontjes en droeg zijden of tule geklede japonnen, hele hoge hakjes om wat groter te lijken, en juwelen. Op haar borst prijkte altijd een knots van een broche met daar achter een verse bloem.'

Nol Verhagen

■ Burgemeester s'Jacob met de voorzitter van de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht op een door de Vereeniging geschonken bank op het Wilhelminaplantsoen.

■ Het Vrouwenhuis op Brinklaan 83.

■ Fietstocht voor een vrouwenhuis.